

Memo

Datum

05 augustus 2021

Van

Juridisch Adviseurs DHH

Aan

Liaisonmanagement

Onderwerp

LSI Project FRIT

DHHJuridischadvies@uwv.nl

Geachte collegae,

Juridisch Advies is van oordeel dat Handhaving niet moet gaan deelnemen aan het LSI project Flexibel Regionaal Interventieteam (FRIT): Thema misstanden rondom arbeidsmigranten en ook niet moet overgaan tot enige gegevenslevering aan FRIT.

Wij baseren dit advies op de volgende punten.

De doelstellingen van dit project liggen ver verwijderd van de wettelijke taken die aan UWV zijn opgedragen. Aan het doelstellingsvereiste wordt naar oordeel van Juridisch Advies niet voldaan. De inzet van bevoegdheden als toezichthouder Awb is beperkt tot de aan UWV opgedragen wettelijke taken en het merendeel van de beschreven doelstellingen zijn niet te rangschikken onder de wetten waarvan UWV de uitvoering verzorgt. UWV mag ten aanzien van deze doelstellingen geen activiteiten ondernemen en geen gegevens leveren. De doelstelling van het bestrijden van uitkeringsfraude is niet onderbouwd met enig concreet gegeven en is in algemene zin in vergelijking met de vele overige doelstellingen van ondergeschikt belang en kan daarom deelname niet rechtvaardigen.

In het projectplan is niet beschreven op welke wijze de selectie van de groep personen die als "arbeidsmigrant" wordt aangeduid plaats gaat vinden. Daarmee is ook onduidelijk of er wel klantbelang is te duiden. Juridisch advies verwacht op zijn minst enkele concrete gegevens in die zin dat er toch minimaal een indicatie zou moeten zijn van het aantal klanten met een lopende uitkering die tot de te onderzoeken populatie behoren. Juridisch advies plaatst er op voorhand grote vraagtekens bij of het mogelijk is een selectie te maken van wie arbeidsmigrant is. Als term komt dit woord niet voor in de verzekerdenadministratie van UWV en als zo'n selectie gemaakt moet worden wijst Juridisch Advies op het grote risico dat hierbij geen selectiecriteria gebruikt mogen worden die betrekking hebben op nationaliteit en dergelijke. Die staan overigens ook niet in de UWV registraties vermeld.

Juridisch advies acht de onderbouwing van het subsidiariteitsvereiste voor wat betreft de veronderstelde UWV deelname niet passend en ook ontoereikend. Wij zien niets van een afweging van mogelijke andere wijzen van onderzoeken die voor de betrokken arbeidsmigranten minder belastend zijn dan het uitvoeren van een huisbezoek. De beschreven werkwijze past ook niet op het UWV beleid, welke beleid onverkort toegepast zou moeten worden als toch, in afwijking van het advies, besloten zou worden actief deel te nemen.

Juridisch advies signaleert verder dat conform de bestendige UWV opvatting de redenering dat dit een samenwerkingsverband dat onder bereik van artikel 64 wet Suwi valt, niet kan worden gedeeld. Dit heeft gevolgen voor een eventuele gegevenslevering, die wij ook moeten ontraden. Los hiervan zijn er nog enkele punten op detailniveau waarvan Juridisch Advies van mening is dat ook op die punten deelnemen moet worden ontraden.

In de bijlage is bovenstaande gedetailleerd uitgewerkt en toegelicht.

Met vriendelijke groet,

DHH Juridisch Advies

Bijlage

Hoofdstuk 1

Wat direct al opvalt bij de globale probleemschets als verwoord in paragraaf 1.2 (in dit memo wordt verder niet steeds "paragraaf" vermeld ivm de leesbaarheid) is dat bij alle activiteiten die daar vermeld staan, in geen enkel geval een doelstelling of taak is beschreven die past of behoort bij de wettelijke taken die aan UWV zijn opgedragen zoals verwoord in de wet Suwi. De focus van dit project lijkt primair te liggen op onderwerpen als huisvesting en juiste werkomstandigheden van arbeidsmigranten. De vraag rijst dan ook direct al met welk doel UWV aan dit project deel zou moeten gaan nemen.

De risico's horende bij deze doelstellingen worden genoemd in 1.3. Van de 11 risico's is er maar een die een UWV taakstelling betreft, namelijk het risico van uitkeringsfraude. De beschreven risico's zijn verder slechts als algemeenheden beschreven en niet met enig cijfermateriaal of concrete gevallen onderbouwd. Als doelstelling is dit erg summier verwoord voor UWV.

Hoofdstuk 2

In hoofdstuk 2 worden deze doelstellingen herhaald: "gemeenten, Inspectie SZW, Belastingdienst, UWV en politie samenwerken om misstanden op het gebied van werk en huisvesting" en ook: "de problematiek rondom arbeidsmigranten in kaart gaan brengen en de excessen hierin gaan aanpakken".

UWV heeft geen wettelijke taak of bevoegdheid die verband houden met onderwerpen als huisvesting, misstanden op het gebied van werk of het zijn van arbeidsmigrant te mogen onderzoeken. Dat maakt dat UWV ook geen bevoegdheid heeft om met betrekking tot dit soort onderwerpen feitelijke onderzoeksactiviteiten te mogen ondernemen.

In 2.2 zijn 3 taartpunten beschreven: werkgevers/inleners, uitzendbureaus/koppelbazen en huisvesting arbeidsmigranten. Geen van deze 3 taartpunten heeft enig raakvlak met de wettelijke taken van UWV. De positie van UWV hierin wordt als volgt beschreven: "Het UWV kan vanuit haar informatiepositie mogelijke risico's hieraan gerelateerd aandragen". Juridisch advies kan niet beoordelen welke concrete bij UWV (verondersteld) aanwezig te zijn informatie van belang is. Het enkele feit dat informatie aanwezig is bij UWV, wil echter zeker niet zeggen dat die informatie dan ook beschikbaar gesteld moet of mag worden aan enig samenwerkingsverband. Daarvoor zal aan de wettelijke eisen moeten worden voldaan. Het hierbij genoemde belang van UWV, "het verkrijgen van een *indicatie* van misbruik van (arbeidsongeschiktheids)wetten" is ontoereikend.

In 2.3 gaat summier in op de proportionaliteit. Deze omschrijving acht Juridisch Advies onvoldoende concreet en niet op UWV toegesneden om aan de proportionaliteits te voldoen. Een passage als "We realiseren ons dat de inzet van multidisciplinaire interventieteam teams kan leiden tot inbreuk op de privacy van burgers. Dit is noodzakelijk om de eerder benoemde doelstellingen te behalen" kan naar ons oordeel niet als invulling van de proportionaliteit worden gebruikt. Hoofdstuk 4 gaat wel verder in op dit onderwerp. Zie aldaar.

In 2.5 worden 4 hoofddoelstellingen van de Pilot beschreven: "Binnen de deelnemende gemeenten de risicovolle werkgevers, uitzendbureaus, huisvesters en de samenhang hierin in beeld brengen." Geen van deze 4 doelstellingen heeft verband met de wettelijke taken die UWV heeft uit te voeren.

In de daarop volgende opsomming van 9 onderwerpen waarop via actieve controles repressieve interventies of doelstellingen zijn geformuleerd staat weliswaar uitkeringsfraude, maar deze vloeit naar ons oordeel niet voort uit een van de 4 hoofddoelstellingen. Verder worden er nog eens 8 subdoelen en 2 mogelijk aanvullende gemeentelijke doelen beschreven. Geen van deze 8 (+2) subdoelen heeft ook maar enig raakvlak met de UWV taakvervulling. Juridisch Advies merkt hierbij nog op dat indien er een grondslag zou zijn voor het leveren van gegevens aan dit samenwerkingsverband er voor wat betreft het verstrekken van gegevens aan de gemeenten dan wel voldaan moet zijn aan de wettelijke eisen zoals verwoord in de artikelen 62 en 9 wet Suwi.

Terecht wordt verwezen naar het bestaande project Aanpak Misstanden Uitzendbranche (AMU) waarin ook UWV deelnemer is. Beschreven wordt dat men wil samenwerken met AMU. Beoordeeld zal echter ook moeten worden of AMU die samenwerking in de huidige opzet wel mogelijk maakt. Verder is hier van belang dat enig geven dat UWV in AMU heeft ingebracht, nog niet wil zeggen dat dit UWV gegeven dan buiten de AMU omgeving komt en daar gebruikt wordt voor een doel waar UWV geen taakvervulling heeft en/of waar dat gegeven niet voor bedoeld is.

Hoofdstuk 3

In 3.4 komt de waarneming ter plaatse ten behoeve van het verzamelen van controle-informatie (WTP) als doel aan de orde. Voor UWV is het uitvoeren van een WTP in beginsel niet aan de orde, en al helemaal niet als er geen concreet klantbelang kan worden aangetoond. Meewerken aan deze opzet lijkt voor UWV dan ook niet mogelijk.

In 3.5 worden diverse activiteiten geconcretiseerd. Voor wat betreft onderdeel a, de communicatieuitingen, voorzien wij geen probleem zolang daarbij tenminste geen persoonsgegevens worden betrokken.

Bij onderdeel b lijkt dit anders. Deze opzet veronderstelt dat er geselecteerd moet of kan worden op het zijn van arbeidsmigrant. Indien dit zou inhouden dat er op basis van nationaliteit zou moeten worden geselecteerd is dat niet alleen niet mogelijk voor UWV, dat soort gegevens worden niet geregistreerd, maar een dergelijke selectiewijze is verboden. UWV zal hier op geen enkele wijze aan mee werken.

De passage: "De resultaten van de controles worden, daar waar nodig gedeeld met de belanghebbende partners" is voor UWV niet acceptabel. Er kan slechts aan een andere partij een gegeven worden verstrekt indien daar een wettelijke grondslag voor is.

Bij onderdeel c heeft Juridisch advies twijfels of een dergelijke analyse, los van de noodzaak of wenselijkheid ervan, nog wel past binnen de doelbinding van de gebruikte gegevens.

In 3.6 wordt de werkwijze verder beschreven. Het overgrote deel van de daarin genoemde voorbeelden betreffen activiteiten die geen raakvlak hebben met de wettelijke UWV taken en zullen wij dan ook niet feitelijk mogen uitvoeren. Deze beperking wordt voor UWV op blz 26 onderkent. Voor UWV is hier beschreven in hoeverre en met welk doel de diverse activiteiten kunnen worden ondernomen. Wij kunnen ons vinden in deze beschrijving met als enige uitzondering toch wel het doen van boekenonderzoeken bij bedrijven. Daarvoor is als op zichzelf staande activiteit geen UWV doelbinding, al wordt erkend dat er tijdens de voortgang van onderzoeken op enig moment die doelbinding wel kan ontstaan. Daarvoor is altijd een concrete aanleiding gebaseerd op eerdere onderzoeksbevindingen aanwezig.

Juridisch Advies merkt op dat het organisatie binnen dit LSI verband duidelijk is omschreven in hoofdstuk 3.

Hoofdstuk 4

In hoofdstuk 4 wordt bij de gegevenslevering door UWV gesproken over "verzekerden". Hier gaat Juridisch Advies niet mee akkoord. Een verzekerde bij UWV is een ieder die in Nederland enige vorm van inkomstenverhouding heeft. Deze gegevens staan in de Polisadministratie. Het feit dat iemand een inkomstenverhouding heeft, betekent nog niet dat daarmee een klantbelang van UWV jegens deze persoon aanwezig is. Daarvan is pas sprake als deze persoon mede op basis van deze inkomstenverhouding in beeld komt omdat hij aanspraak maakt op een door UWV uit te voeren wettelijke taak of voorziening. Indien er informatie met betrekking tot verzekerden nodig is, kan deze alleen dan worden verstrekt indien daarvoor een wettelijke basis aanwezig is. Deze wettelijke basis is nader uitgewerkt in regelgeving mbt het mogen leveren van bepaalde gegevens uit de Polis ten behoeve van specifieke wettelijke taken of opdrachten. Deze beschrijving is dus veel te ruim en niet passend.

De procedures zoals beschreven in 4.8 kunnen niet geldend zijn voor UWV en zullen dan ook niet opgevolgd worden. UWV heeft eigen gepubliceerde regelingen met betrekking tot inzagerecht, bezwaar, klachten. Indien er procedures of verzoeken worden ontvangen, zullen deze volgens de regels van UWV

worden behandeld. In géén geval zal er met de operationeel projectleider enige afstemming of terugkoppeling plaatsvinden vanwege het ontbreken van een wettelijke grondslag daarvoor. De taken die in dit hoofdstuk zijn beschreven voor de operationeel projectleider zijn voor UWV niet uit te voeren. Bij een onderzoek door de AP mist verder de rol die de FG van UWV hierin te vervullen heeft, vermoedelijk gaat dit punt ook op voor de FG van de diverse andere organisaties.

Specifiek voor de datalekprocedure is het de vraag of bij een geconstateerd datalek hiervan melding gedaan mag worden bij een andere organisatie als die daar zelf niet door getroffen is. Ook hier lijkt de rol van de operationeel projectleider veel te ruim beschreven te zijn.

Artikel 64 wet Suwi.

Anders dan verondersteld wordt, is dit LSI project niet aan te merken als een samenwerkingsverband vallende waarop artikel 64 wet Suwi van toepassing is. Dit artikel mist dan ook grondslag. Vaste uitleg van UWV van dit artikel houdt in dat alleen dan als uitsluitend en alleen aan een convenant partijen deelnemen die zelf in artikel 64 zijn genoemd, dit artikel van toepassing is. Gelet op de specifieke taakomschrijving van de politie en OM gericht op het in kaart brengen van mogelijk veiligheidsrisico's bij de te bezoeken adressen acht Juridisch Advies dit acceptabel onder de kanttekening dat er geen persoonsgegevens van UWV aan politie en OM voor deze taak worden verstrekt.

Gegevenslevering is dan niet integraal mogelijk aan de deelnemende partijen maar wel aan de individuele partijen indien en voorzover er een zelfstandig wettelijke grondslag is tot leveren van gegevens danwel een vorderingsrecht tot verstrekken van gegevens. In het bijzonder met betrekking tot de beoogde doelen en de daarbij betrokken veelal gemeentelijke diensten moet opgemerkt worden dat veel van deze gemeentelijke taken niet vallen onder de in de artikelen 62 en 9 van de wet Suwi genoemde wetten zodat terzake van deze doelstellingen geen gegevenslevering vanuit UWV mogelijk is.

In 4.16 wordt een doelbinding geformuleerd. Deze doelbinding is gekoppeld aan artikel 64 wet Suwi welk artikel dus toepassing mist. Verder kan Juridisch Advies zich niet vinden in de redenering dat omdat artikel 64 van toepassing zou zijn, je op basis hiervan dan tot vrije gegevensverstrekking over zou mogen gaan. De koppeling van artikel 64 met artikel 62 en 9 staat daaraan in de weg door de limitatieve opsomming die in deze artikelen is opgenomen met name gelet op de gemeentelijke taken.

In 4.20 wordt kort ingegaan op het subsidiariteitsbeginsel. Er blijkt het in het geheel niets van enige afweging van mogelijke andere minder ingrijpende wijze van controleren of handelend optreden. Specifiek voor UWV geldt dat het uitvoeren van een onderzoek gericht tegen een klant, dit in beginsel altijd ofwel via een administratieve procedure verloopt en bij persoonlijk klantcontact dit in principe altijd op een kantoorlocatie plaatsvindt. Alleen indien de situatie zodanig is dat er voldaan wordt aan de voorwaarden zoals die beschreven zijn in onze beleidsregels mbt afleggen huisbezoek (in het bijzonder informed consent), kan daartoe als uiterst middel worden overgegaan.

Er is in het plan niet voorzien in een eventuele verlenging. Verzoeken daaromtrent hoeven dan ook niet in behandeling genomen te worden nu verlenging op voorhand is uitgesloten.